Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, εἰς Παναγίαν Σουμελᾶ Πόντου (15.08.2010)

* * *

«Π α ν η γ υ ρ ι ζ έ τ ω σ α ν ο ἱ θ ε ό φ ρ ο ν ε ς»!

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, Ἱερώτατοι ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς, Εὐλαβέστατοι λοιποὶ κληρικοί, Ἐξοχώτατοι κύριοι βουλευταὶ καὶ κ. Πρέσβυ, Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες τοῦ Θρόνου, καὶ εὐλογημένα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Μελῳδὸς μᾶς παρακινεῖ νὰ πανηγυρίσουμε τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν καὶ ἱερὰν εἰς οὐρανοὺς Μετάστασιν τῆς Παναγίας Θεομήτορος!

«Πανηγυριζέτωσαν οἱ θεόφρονες»!

Ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, ὅσοι προσκυνοῦν τὴν πανύμνητον Δέσποιναν Μαρίαν ὡς ἀληθῆ Θεοτόκον, ὅσοι αἰσθάνονται τέκνα της, κατὰ τὴν υἱοθεσίαν ποὺ μᾶς χαρίζει ὁ Υἱός της, ἄς πανηγυρίζουν σήμερον! Διότι αὐτή, ἡ ὁποία «ἐν τῇ Γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαξε», κατὰ τὴν σημερινὴν Κοίμησίν της δὲν ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον, ἀλλ' ὡς Κυρία τοῦ κόσμου καὶ Παντάνασσα, Παντοβασίλισσα -ὅπως θὰ ἔλεγαν οἱ Τριγλιανοί-, φέρει ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Υἱοῦ της ὅλον τὸν κόσμον, δεομένη ἀπαύστως ὑπὲρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐκείνη ποὺ εἶναι ὁ «κόσμος» τοῦ κόσμου, δηλαδὴ τὸ στολίδι καὶ ἡ εὐπρέπεια ὅλης τῆς Δημιουργίας, γίνεται μεσίτρια τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Οἰκτίρμονα Θεόν, καὶ μεταβιβάζει τὸν πόνον τοῦ κόσμου, τὴν ἀγωνίαν τοῦ κόσμου, τὸν φόβον τοῦ κόσμου, τὴν ἀνάγκην τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὸν πόθον τοῦ κόσμου εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ὁ Ὁποῖος τὴν τιμᾷ ὡς Μητέρα Του καὶ ἐπακούει εὐχαρίστως τῶν μητρικῶν πρεσβειῶν καὶ ἱκεσιῶν της! «Πανηγυριζέτωσαν, λοιπόν, οἱ θεόφρονες», διότι ἡ Παναγία εἶναι γιὰ πάντα δική μας! «Τεμέτερον Παναΐαν τρανέσσαν»!

Ἀλλά, ἀγαπητοὶ παρόντες καὶ ὅσοι εἶσθε μαζί μας νοερῶς ἢ τηλεοπτικῶς αὐτὴν τὴν στιγμήν, αὐτὸ τὸ «πανηγυριζέτωσαν οἱ θεόφρονες», τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου ἐφέτος προσλαμβάνει διὰ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον εὐσεβῆ τέκνα της νέας διαστάσεις! Μετὰ ἀπὸ ὀγδόντα ὀκτὼ ἔτη ληθάργου καὶ σιωπῆς, «ἀητὲντς ἐπαραπέτανεν ψηλὰ σὰ ἐπουράνε» καὶ ἰδοὺ ὅτι, κατόπιν τῆς ἀδείας τῶν ἐντίμων τοπικῶν ἀρχῶν τῆς Τουρκίας, τὰς ὁποίας καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐπαινοῦμεν καὶ εὐγνωμόνως εὐχαριστοῦμεν, ἐδῶ, εἰς τὸ ὄρος Μελᾶ, εἰς τὸ παλλάδιον τῆς Θεομητορικῆς εὐλαβείας τοῦ Πόντου, τῆς Καππαδοκίας, ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Νοτίου Ρωσσίας, τῆς Οὐκρανίας καὶ τῶν Παραδουναβίων Χωρῶν, εἰς τὴν πανίερον Πατριαρχικὴν ἡμῶν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Σουμελιώτισσας, ἔστω καὶ χωρὶς «λαλίαν» ἀπὸ τὰ τέως «τρανταπέντε σήμαντρα καὶ τὰ δεκαοχτὼ καμπάνας» τοῦ ᾄσματος, ἀκούσθηκε καὶ πάλιν γλυκύτατον τὸ «Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ ἡ ἱερὰ καὶ εὐπρεπής, Παρθένε, μνήμη σου»! Ἀκούσθηκε ξανὰ τὸ παρήγορον «ἐν τῇ Γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας, ἐν τῇ Κοιμήσει τὸν κόσμον οὐ κατέλιπες, Θεοτόκε»! Τελεῖται καὶ πάλιν ἡ Θεία Λειτουργία, καὶ μάλιστα Πατριαρχική, τοῦ Θεοῦ ἐπιφυλάξαντος εἰς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα τὴν μεγάλην συγκίνησιν καὶ χαράν, τὴν μεγάλην αὐτὴν εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν μόνον εἰς τὰ ὄνειρά της εἶδε μακρὰ σειρὰ ἐκ τῶν ἀοιδίμων σεβασμίων προκατόχων μας Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν! «Ἴδετε, λαοὶ καὶ θαυμάσατε! Τὸ ὄρος γὰρ τὸ ἅγιον καὶ ἐμφανέστατον Θεοῦ», τὸ Ποντιακὸν Θεομητοροσκέπαστον ὄρος Μελᾶ, καὶ πάλιν, ὅπως καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους τῆς ἀνθήσεως ἐδῶ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ Μοναχισμοῦ, «ἐφ’ ὕπερθεν αἴρεται, οὐρανὸς ἐπίγειος, ἐν ἐπουρανίῳ, καὶ ἀφθάρτῳ χθονὶ οἰκιζόμενος»! (Δ΄ ᾠδὴ Α΄ Κανόνος). Ἡνώθη καὶ πάλιν, μετὰ ἀπὸ ἐννέα περίπου δεκαετίας, ἡ ἁγιοτόκος καὶ ἁγιοτρόφος γῆ τοῦ Πόντου μὲ τὸν οὐρανόν! Ἄγγελοι καὶ Ἀρχάγγελοι, Ὅσιοι καὶ Μάρτυρες καὶ Ἱεράρχαι, πνεύματα δικαίων τετελειωμένα, ψυχαὶ εὐσεβῶς κεκοιμημένων πατέρων μας ἀναρίθμητοι, συμπροσεύχονται σήμερον μαζί μας, ᾄδοντες ἐν εὐφροσύνῃ ἐξαίσιον ὕμνον πρὸς τὴν Ἀρχοντοδέσποιναν τοῦ Πόντου, τῆς Σουμελᾶ τὴν Παναγίαν! Πανηγυρίζουν μὲ ἔξαλλον χαρὰν οἱ Ἅγιοι Κτήτορες τῆς Μονῆς Βαρνάβας καὶ Σωφρόνιος, ὁ Ὅσιος Χριστοφόρος, οἱ γείτονες Τίμιος Πρόδρομος τοῦ Βαζελῶνος, Ἅγιος Γεώργιος Περιστερεώτας ἀπὸ τὸ

Πυργὶ καὶ Ἅγιος Εὐγένιος τῆς Τραπεζοῦντος! Σκιρτοῦν ἀπὸ ἀγαλλίασιν αἱ μακάριαι ψυχαὶ τῶν ἀοιδίμων Μεγάλων Κομνηνῶν, Ἰωάννου τοῦ Β', Ἀλεξίων Β' καὶ Γ', Βασιλείου καὶ Μανουὴλ τοῦ Γ', ὡς καὶ τῶν Σκαρλάτου, Στεφάνου καὶ Ἰωάννου Ὑψηλάντου, τῶν μακαριστῶν Ἡγεμόνων τῶν Παραδουναβίων Χωρῶν, καὶ συμψάλλουν μαζί μας «ᾠδὴν τὴν ἐξόδιον» εἰς τὴν Θεομήτορα! Μαζί των, πιστεύομεν ὅτι θὰ αἰσθάνωνται χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνων Βαγιαζὴτ τοῦ Β', Σελὴμ τοῦ Α' καὶ τοῦ Β', Μουρὰτ τοῦ Γ', Ἰμπραὴμ τοῦ Α', Μεχμὲτ τοῦ Δ', Σουλεϊμὰν τοῦ Β', Μουσταφᾶ τοῦ Β' καὶ Ἀχμὲτ τοῦ Γ', οἱ ὁποῖοι ἐπίσης ἠγάπησαν, ὑπεστήριξαν, ἐνίσχυσαν ποικιλοτρόπως καὶ ἐτίμησαν τὴν Μονὴν καὶ τοὺς Μοναχοὺς αὐτῆς, καὶ ἀνενέωσαν τὰ προνόμια τῶν Χριστιανῶν προκατόχων των, διότι κάποιο θαῦμα τοὺς εἶχε κάμει ἡ Παναγία, κάποιαν εὐεργεσίαν της εἶχον δεχθῆ καὶ αὐτοί! Ἔγινε, λοιπόν, καὶ πάλιν ἡ Παναγία Σουμελᾶ κοινὸν σημεῖον ἀναφορᾶς ὅλων μας, καὶ μαζί μας σήμερα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν ἐξ Ἑλλάδος, Ρωσσίας, Οὐκρανίας καὶ ἄλλων χωρῶν προσκυνητῶν, εὑρίσκονται ἐδῶ τόσον ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ποντὸλσκ κ. Τύχων, κομιστὴς τῆς πρὸς τὴν Μονήν μας μεγάλης εὐλαβείας τῶν Ρώσσων ἀδελφῶν μας, ὅσον καὶ ὁ προτελευταῖος ἡγούμενος τῆς ἐν Βερμίῳ ἀναδενδράδος τῆς Σουμελᾶ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Παῦλος, ἐντεῦθεν ἔλκων τὴν καταγωγήν, ὡς καὶ οἱ συμπροσευχόμενοι Ἱερώτατοι Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως κ. Θεόδωρος, Νεαπόλεως καὶ Σταυρου-πόλεως κ. Βαρνάβας καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, τῶν ὁποίων τὴν παρουσίαν, ὡς καὶ τῶν Ἐξοχωτάτων κυρίων Βουλευτῶν ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐκ Ρωσσίας, τοῦ κυρίου Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν προσελθόντων προσκυνητῶν, χαιρετίζομεν μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐγκαρδιότητα.

Ἀπὸ τὸν ἱερὸν καὶ ἱστορικὸν αὐτὸν χῶρον ἀπευθύνομεν θερμὸν ἑόρτιον χαιρετισμὸν καὶ τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν πρὸς τοὺς συμπανηγυρίζοντας τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐν Βερμίῳ εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς καὶ ἀσπαζόμεθα τὸν ἀδελφὸν ἅγιον Βεροίας. Τοὺς εὐχόμεθα, τοῦ χρόνου ὅλοι μαζὶ ἐδῶ! Χαιρετίζομεν ἐπίσης μὲ πολλὴν τιμὴν τὴν παρουσίαν τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐντίμου Τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Διαβεβαιούμεθα καὶ αὐτοὺς καὶ ὅλον τὸν ἐπιτόπιον πληθυσμὸν ὅτι οἱ Χριστιανοὶ συνερρεύσαμεν ἐδῶ σήμερον ὡς ἄγγελοι εἰρήνης καὶ φιλίας, μὲ τὰ καλλίτερα δι' αὐτοὺς αἰσθήματα. Ἡ Παναγία, ἄλλωστε, μᾶς ἑνώνει ὅλους, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι πάρα

πολλὰ θαύματα καὶ θεραπείας ποικίλων ἀσθενειῶν ἔκανε ἀδιακρίτως ἡ Σουμελιώτισσα καὶ εἰς Χριστιανοὺς καὶ εἰς Μουσουλμάνους, καὶ εἰς Ρωμηοὺς, καὶ εἰς Τούρκους! καὶ εἰς Ρώσσους, καὶ εἰς Γεωργιανούς, καὶ εἰς Ρουμάνους! Εἶναι δροσοπηγὴ θείων χαρίτων ἡ πανύμνητος Θεοτόκος καὶ ξεδιψᾶ ἀδιακρίτως ὅλους τοὺς προστρέχοντας εἰς αὐτήν! Ἀλλὰ καὶ τὸ Κοράνιον τὴν τιμᾷ ὡς Προφήτιδα καὶ τῆς ἀφιερώνει σελίδας ὁλοκλήρους μὲ ὡραίους λόγους εὐλαβείας καὶ μὲ ἀρκετὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὸν βίον της, γνωστὰ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν ἱερὰν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅταν πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἀδελαΐδα τῆς Αὐστραλίας κάποιοι κατεσκεύασαν μίαν βλάσφημον εἰκόνα διὰ νὰ ἐμπαίξουν τὴν Παναγίαν, πρῶτος ὁ μουσουλμάνος θρησκευτικὸς λειτουργὸς τῆς πόλεως ἔσπευσε, μαζὶ μὲ τὸν ἐκεῖ Ἐπίσκοπόν μας (Ἀριανζοῦ Ἰωσήφ), νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως διὰ τὴν ἐνέργειαν ἐκείνην καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ σεβασμὸν πρὸς τὴν πάνσεπτον Παρθένον Μαρίαν.

Ἂς εἶναι ἡ Παναγία ἡ Σουμελιώτισσα, ἡ Ἀθηνιώτισσα Παναγία, ἡ Παναγία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἡ Κυρία τοῦ Πόντου, ἐγγυήτρια καλλιτέρων ἡμερῶν διὰ τοὺς δύο λαούς, οἱ ὁποῖοι συναντῶνται σήμερον εἰς τὸ ἐδῶ ἑορτάζον πανίερον σέβασμά της! «Ἐκεῖ ἀτὲν προσκύναναν Χριστιανοὶ καὶ Τοῦρκοι». Τὸ προσκύνημά μας αὐτὸ ἂς εἶναι μία ἐπὶ πλέον γέφυρα ἐπικοινωνίας καὶ ἐμπιστοσύνης ἀνάμεσα εἰς τοὺς δύο λαοὺς.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, παιδιὰ τῆς Παναγίας, σεῖς ὅλοι ποὺ συρρεύσατε σήμερα «σοῦ Μελᾶ», σ᾽ αὐτὸ τὸ μέγα μοναστῆρι ποὺ «ἔχτισαν καλόγεροι, λαὸς καὶ βασιλιάδες»!

Σήμερα ζοῦμε ἕνα κορυφαῖο θρησκευτικὸ καί ἱστορικὸ γεγονός. Σήμερα σταματοῦν «τὰ δάκρε τὴ Παναΐας» καθὼς ὑποδέχεται ἐδῶ πολυάριθμα τὰ παιδιά της «ἐκ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ, καὶ θαλάσσης, καὶ ἑῴας» (Ὠιδὴ η᾽ Κανόνος τοῦ Ἁγίου Πάσχα).

Σήμερα ὁ Πόντος γίνεται πραγματικὰ Εὔξεινος καθὼς δέχεται καραβάνια ὁλόκληρα προσκυνητῶν ποὺ γεμίζουν τοὺς δρόμους καὶ τὰ δρομάκια καὶ τὲς ἀνωφέρειες καὶ τὲς πλαγιὲς τῶν βουνῶν ποὺ ὁδηγοῦν στὸν ἱερό βράχο ὅπου ἡ Παναγία ἡ Σουμελιώτισσα θρονιασμένη ἐκεῖ ψηλά- ἐδῶ ψηλά, στάζει τὸ ἱερὸ δάκρυ γύρω ἀπὸ προσευχὲς καὶ λιβανωτά- ὅπως ἔγραφε ὁ νοσταλγὸς πρὸ 90 ἀκριβῶς ἐτῶν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ 88 χρόνια ἡ ἀκοίμητος κανδήλα τῆς μνήμης καὶ τῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν Σουμελιώτισσα ἔκαιε καὶ ἐφώτιζε καὶ καθοδηγοῦσε τὴν πορεία ὅλων τῶν Ποντίων, ὅλων τῶν Ρωμηῶν, ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων, ποὺ ἔλεγαν στὴν προσευχή τους: «Σουμελά μας Παναγία, τὴν εἰκόνα σου ἐγώ, τὴ σεπτὴ καὶ τὴν ἁγία, ἔρθα γιὰ νὰ προσκυνῶ».

Χρόνια πολλά, ἀδελφοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ καὶ λοιποὶ παριστάμενοι! Ἄξιον τὸ προσκύνημά μας! Ἐπιστρέφοντες εἰς τὰ ἴδια ἄς κρατήσουμε σὰν ἀναμμένη πασχαλινὴ λαμπάδα τὴν ἀκαταίσχυντη Θεομητορικὴ ἐλπίδα τοῦ Σουμελιώτικου Δεκαπενταυγούστου, ν’ ἀνθήσῃ πλουσίως μέσα μας καὶ «νὰ φέρῃ κι ἄλλο»! Ἀμήν.